

Kriegsmarine aan huis

We zitten in het Nationaal Archief. Mijn vader en ik. Op tafel liggen verhoren. Opgetekend door rechercheur Pieterse. Die noteert op 12 december 1946:

Gehoord wordt getuige nummer vier: Johannes van Zuuren. Hij wordt gehoord vanwege het NSB-lidmaatschap van Carolus Petrus Maria Strack van Schijndel.

Van Zuuren: *“Strack van Schijndel was mijn buurman aan de Crooswijksekade. Hij droeg het speldje van de NSB. Hij was zeer NSB-gezind. Trouwens de gehele familie had NSB-sympathieën. Er kwamen Duitsers bij hen aan huis. Ze hadden vaak met die Duitsers volop feest. Er kwamen zeer veel hooggeplaatste NSB'ers en mensen van de Kriegsmarine op bezoek. Het is volgens mij het werk van die oude Strack van Schijndel dat zijn zoon Leo heeft getekend voor de SS. Zijn vrouw had niets te zeggen en moest ook maar een beetje meedoen. Hij heeft echter nooit iemand bedreigd of aangebracht. Hij vertelde mij dat hij vrijwillig voor de Wehrmacht werkte en regelmatig naar Antwerpen moest. Hij werkte ook voor het Kringhuis van de NSB te Utrecht. Hij heeft vooral veel klussen verricht voor Wilton Fijenoord. Zijn zoon Herman zat voor de oorlog al in de zaak. Ik heb SVS eens horen telefoneren waarbij hij zei: ‘U spreekt met de kringleider’. Zijn dochter Nel is het huis uitgegaan omdat zij het over de politiek niet met haar vader eens was.*

Zoon Victor is in een Weersportkamp geweest. Een andere zoon, Henri, was kok op het Duitse hospitaalschip de Strassburg en die voer op Noorwegen. Ze hebben zeer van de omstandigheden geprofiteerd. De kisten levensmiddelen werden naar binnen gebracht. We hebben eens gezien dat de suiker eruit liep. Ik vermoed dat hij dit alles kreeg omdat zijn zoon Leo aan het Oostfront vocht.”

Ik kijk mijn vader aan en flap het eruit:

‘Duitse orgies aan de Crooswijksekade. Hoe kon je die nu toch zijn vergeten, pa?’

‘Nou, bij ons in de oorlog was het altijd bal.’

Diepe zucht.

‘Weet je, er is weleens een gezelschap van de Kriegsmarine geweest. Ik was toen thuis. Als jongen van een jaar of zestien is dat erg indrukwekkend, dat kan ik je wel zeggen. Hoge militairen. Er was een kolonel bij, Nadler, zo heette hij. Er waren ook enkele jonge mannen, nauwelijks ouder dan ik. Waarschijnlijk ondersteunend personeel, chauffeurs en zo. Daar heb ik de avond mee doorgebracht. Aardige knullen.’

Een van de toezichthouders staat plotseling naast ons en maant tot stilte. Ons enthousiasme blijkt anderen te storen. Zachtjes overleggen met een tamelijk dove is een onmogelijke opdracht. Dan maar even naar de koffiehoek.

Ik zet de bekertjes neer, leg er twee gevulde koeken naast, analyseer en concludeer tegelijk:

‘Jouw vader was wel erg zeker van zijn zaak om de Kriegsmarine thuis uit te nodigen. Of was het de gebruikelijke aanpak van de Duitsers: bezoekjes afleggen bij de zakenpartners thuis, in vol ornaat? Zodat de buurt weet hoe het zit en er voor de betrokkene geen weg meer terug is. Dat deden ze dan wel slim.’

‘Als je het zo stelt.’

Ik schrijf het voorval op, documenteer de namen.

Enkele maanden later breng ik het bezoek nogmaals ter sprake.

‘Zijn ze echt maar één keertje geweest?’

Pa reageert stellig: ‘Neen, verschillende keren. Ik herinner mij Herr Oberstabfeldwebel Heedt. Die had een oogje op mijn zus Nel. Keurige jongen trouwens.’

‘Later, in zijn eigen verhoren ontkent jouw vader trouwens alles.’

Pa knikt. ‘Nou en?’
